

TAHVOSET

HERUKAT

VALKOHERUKAT

Valkoherukka on punaherukan valkomarjainen muoto. Pääsääntöisesti valkoherukat ovat marjaltaan miedompia ja makeampia kuin punaherukat, ja pensaat jäävät hieman pienemmiksi. Valkoherukat ovat parhaimmillaan suoraan pensaasta syötynä.

I-V

'Lepaan Valkea' *FinE*

Kotimainen jaloste. ('Valkoinen Hollantilainen Juva' x 'Punainen Hollantilainen')
Pieni ja pystykasvuinen pensas. Marjat ovat makean raikkaita, kauniita ja muihin valkoherukoihin verrattuna suurikokoisia. Satoisa, melko myöhään kypsyvä lajike. Erinomainen tuoremarja.

I-V

'Piikkiön Helmi'

Kotimainen jaloste. ('Valkoinen Hollantilainen Juva' x 'Ri 308')
Pystykasvuinen ja pienehkö pensas. Marjat ovat makeita, raikkaita ja lievästi happoisia. Pienet marjat ovat kauniita kuin helmet. Satoisa, melko myöhään kypsyvä lajike. Erinomainen tuoremarja.

I-V

'Valkoinen Hollantilainen'

Vanha keskieurooppalainen lajike.
Pystykasvuinen ja jäykkäöksäinen, kohtalaisen kookas pensas, jonka keskikokoiset marjat ovat pitkissä tertuissa. Maku makeanhappoinen. Kohtalainen sato kypsyy myöhään.

I-V

'Valkoinen Suomalainen'

'Valkoisen Hollantilaisen' suomalainen, Juvasta kotoisin oleva, kanta.
Pensas melko pystykasvuinen ja harva. Marjat ovat keskikokoisia, makeita, makeanhappoisia. Satomäärältään valkoherukoista parhain. Sato kypsyy myöhään.

PUNAHERUKAT

Punaherukoiden marjat ovat pääsääntöisesti hapahkoja. Pensaat ovat pitkäikäisimpiä herukoita ja ne antavat satoa vielä vanhanakin. Punaherukat soveltuvat erityisen hyvin mehujen valmistukseen.

I-IV

'Jonkheer van Tets'

Hollantilainen lajike.

Jäykkäöksäinen, pystykasvuinen harvahko pensas.

Suuret, tummanpunaiset marjat ovat pitkissä tertuissa.

Maku makeanhappoinen. Sato kypsyy suht myöhään.

Satoisa.

I-V

'Punahilkka' *FinE*

Kotimainen jaloste. ('Jonkheer van Tets' x 'Rubina')

Pystykasvuinen pensas. Keskikokoiset marjat ovat makeanhappoiset,

muodoltaan pisaramaiset. Pensas kukkii vaaleanpunaisin kukin, ja

lehdet ovat poikkeuksellisen tummanvihreät. Melko myöhään kypsyvä,

runsassatoinen lajike. Erinomainen tuoremarja.

I-V (VI)

'Punainen Hollantilainen' *FinE*

Vanha, eurooppalainen lajike.

Reheväkasvuinen ja kookas, pysty pensas. Keskikokoiset marjat ovat

voimakasaromisia ja kirpeän happamia. Runsas sato kypsyy myöhään.

I-IV

'Rotes Wunder Katri' *FinE*

Saksalaisen 'Rotes Wunder' -muunnoslajikkeen suomalainen kanta.

Pysty- ja tukevaöksäinen pensas. Kauniin punaiset marjat ovat suuria,

aromaattisia, raikkaan happamia. Erittäin runsassatoinen, myöhäinen

lajike.

I-V

'Rovada'

Hollantilainen jaloste. ('Jonkheer van Tets' x 'Rosetta')

Melko voimakas- ja pystykasvuinen pensas. Marjatertut hyvin pitkiä.

Kirkkaanpunaiset marjat ovat kookkaita, maukkaita ja melko makeita.

Myöhäinen ja satoisa lajike.

VIHERHERUKAT

Viherherukat ovat mustaherukan muunnoksia. Ne ovat mustaherukoita, joilta puuttuu väripigmentti. Kypsänäkin vihreät, hieman kellertävät marjat ovat makeampia ja miedompia kuin mustaherukat. Nämä herukat jäävät usein linnuilta syömättä. 'Venny' ja 'Vilma' sisältävän runsaasti C-vitamiinia, jopa kaksi kertaa enemmän kuin mustaherukat.

'Venny' FinE

Kotimainen jaloste. ('Vertti' x vihreä herukka)

I-IV (V)

Pystykasvuinen pensas. Kookkaat marjat ovat makeita, maukkaita ja mietoahappoiset. Keskiaikainen ja satoisa lajike. Erinomainen tuorekäyttöön, hilloihin ja viininvalmistukseen.

'Vilma' FinE

Kotimainen jaloste. (vihreä herukka x 'Vertti')

I-IV (V)

Pystykasvuinen pensas. Suuret marjat ovat erityisen makeita, maukkaita ja mietoaromisia. Keskiaikainen. Satoisin viherherukka. Erinomainen tuorekäyttöön, hilloihin ja viininvalmistukseen.

MUSTAHERUKAT

Maukkait mustaherukat sisältävät runsaasti vitamiineja. Järjestäin makeahkot marjat soveltuvat syötäväksi sellaisenaan. Useimmiten marjoista tehdään kuitenkin mehua. Marjojen lisäksi pensaasta voidaan käyttää myös aromikkaita lehtiä antamaan makua erilaisiin juomiin ja säilykkeisiin.

'Big Ben'

Pienukko, pystykasvuinen pensas. Erittäin makeat marjat ovat suuria, kiiltäviä ja vahvakuorisia. Satoisa lajike kypsyy melko myöhään. Marjat sopivat erinomaisesti tuorekäyttöön.

I-V

'Hedda'

Norjalainen lajike. ('Öjebyn' x 'Melalahti')

I-VI

Pystykasvuinen ja melko pienikasvuinen pensas. Kookkaat marjat ovat miellyttävän makeita. Runsassatoinen, aikainen lajike.

I-V

'Marski' *FinE*

Kotimainen jaloste. ('Hedda' x 'Mortti')
Poikkeuksellisen pystykasvuinen monikäyttöpensas.
Marjat ovat suuria, maukkaita ja mehukkaita. Melko myöhäinen,
satoisa lajike. Voidaan käyttää esim. pensasaidanteissa.

I-VI

'Melalahti'

Pohjois-Suomesta löydetty kanta.
Erittäin pystykasvuinen ja kookas pensas. Marjat ovat suuria, makeita
ja pehmeäkuorisia. Suositellaan erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomeen.
Aikaisin kypsävä, satoisa lajike.

I-VI

'Mikael' *FinE*

Kotimainen jaloste. ('Brödtorp' ip, 3.p x 'Brödtorp' ip, 3p)
'Brödtorp' -lajikkeen jälkeläisten risteytys. Melko pystykasvuinen pensas.
Kookkaat marjat ovat makeita ja lempeän aromikkaita. Erittäin satoisa,
aikaisin kypsävä lajike.

I-V

'Mortti' *FinE*

Kotimainen jaloste. ('Öjebyn' x 'Wellington XXX')
Voimakaskasvuinen ja erityisen pysty pensas. Erittäin aromikkaat,
voimakkaan makuiset marjat ovat suuria, melko paksukuorisia ja
kiinteitä. Myöhäinen, runsassatoinen lajike.

I-IV

'Pohjan Jätti'

Kotimainen lajike, jonka tarkkaa syntyperää ei tiedetä.
Melko pystykasvuinen, pienehkö pensas. Marjat ovat erittäin suuria
ja aromikkaita. Runsassatoinen, melko myöhään kypsävä lajike.
Sopii erittäin hyvin mehumarjaksi.

I-V

'Öjebyn' *FinE*

Vanha Pohjois-Ruotsista löydetty ruotsalainen lajike.
Reheväkasvuinen, melko lamoava pensas. Suuret marjat ovat
raikkaan happoisia, makeita ja aromikkaita. Melko myöhään
kypsävä, runsassatoinen lajike.

MUUT HERUKAT

I-VI

Vaaleanpunainen herukka 'Aili'

Erittäin harvinainen vaaleanpunainen herukka on luultavasti punaherukan värimuunnos. Sen tarkkaa syntyä ja alkuperää ei tiedetä. Pensas hillittykasvuinen. Marjat ovat miellyttävän makuisia, aromikkaita ja selvästi miedompia kuin punaherukan marjat. Runsassatoinen lajike kypsyy melko myöhään. Erinomainen tuoremarja.

Rungolliset herukat

Pieneen pihaan sopiva rungollinen herukka on monipuolinen: hyöty ja koristeellisuus samassa pikkupuussa. Noin 80 cm rungolla varustettu herukkapensas voi olla joko rungolliseksi kasvatettu tai varrennettu. Rungollisia herukoita löytyy eri väreissä. Maukasta monimuotoisuutta matalampien pensaiden ja perennojen kanssa istutettuna!

I-IV (V)

Herkuherukka

Kolme eriväristä herukkalajiketta samassa astiassa: valkoinen, vaaleanpunainen ja vihreä. Mietoja, herkullisia makuja. Soveltuu erityisesti tuorekäyttöön. Lajikkeet vaihtelevat.

I-IV (V)

Perheherukka

Perheherukassa on kolme erilaista pensasta samassa astiassa: puna-, viher- ja mustaherukka. Perheherukalla saa pieneenkin pihaan monipuolisen herukkavalikoiman. Lajikkeet vaihtelevat.

Ribes – Herukat

Viljeltävät puna- ja valkoherukat ovat lännenpunaherukan (*Ribes rubrum*) ja keskieurooppalaisen luonnonvaraisen alppipunaherukan (*Ribes petraeum*) risteytymiä. Mustaherukat polveutuvat pohjoiseurooppalaisesta luonnonvaraisesta mustaherukasta (*Ribes nigrum*). Valkoherukka, vaaleanpunainen herukka ja viherherukka ovat puna- ja mustaherukan muunnoksia. Suomessa herukkaa on viljelty satojen vuosien ajan ja se onkin vakiinnuttanut paikkansa suomalaisessa kotipuutarhassa ja marjantuotannossa.

Lähes koko Suomessa luonnonvaraisena kasvaa sekä pohjanpunaherukkaa (*Ribes spicatum*) että mustaherukkaa. *Ribes* -sukuisia koristepensaitakin on useita, muun muassa luonnonvaraisenaikin kasvava taikinamarja. Näiden koristepensaidenkin marjat ovat syötäviä, mutta maku ja koko eivät ole viljeltävien herukoiden luokkaa ja siksi ne jäävät hyödyntämättä.

Kasvupaikka

Herukat tekevät parhaan sadon aurinkoisella kasvupaikalla, mutta puolivarjossakin pensas vielä menestyy. Tuulilta suojaisa, lämmin paikka edesauttaa hyönteisten hoitaman pölytyksen onnistumista. Herukat viihtyvät hyvin kalkitussa, runsasmultaisessa maassa. Varaa pensaille riittävästi tilaa. Yksittäiset herukkapensaat istutetaan noin 150–200 cm välein. Herukat voidaan istuttaa myös riviksi, jolloin taimet istutetaan tiheämpään, noin 70–100 cm välein.

Istutus

Kaiva noin 60 cm syvä ja 60 cm leveä kuoppa. Täytä kuoppa kalkitulla ja lannoitetulla mullalla ja sekoita pohjamaan kanssa. Kastele taimi ja poista maatumaton astia. Istuta herukat siten, että versojen haaroittumiskohta jää 5–10 cm maanpintaa syvemmälle. Näin juurenkaulassa olevat uinuvat silmut lähtevät kasvuun ja pensas haarautuu paremmin. Tiivistä maa juuripaakun ympäriltä kevyesti ja kastele vielä kunnolla. Lisää 5–7 cm katekerros estämään kosteuden liiallista haihtumista, jätä kuitenkin kasvin tyvi peittämättä.

Hoito

Hoitoleikkaukset tehdään keväällä ennen silmu-
jen puhkeamista tai heti sadonkorjuun jälkeen. Alkuun riittää, että poistetaan vain kuolleet, vioittuneet ja lamoavat oksat. Jos kasvu on rehevää, nuorta pensasta voidaan hoitoleikata vuosittain poistamalla liian tiheässä kasvavat uudet versot. Voimakkaimpia uusia versoja kannattaa jättää 5–6 kpl. Näin pensas pysyy ilmapuna ja lehdet kuivuvat sateen jälkeen. Liian tiheässä pensaassa kosteus jää helposti muhimaan ja kasvitaudit sekä tuhoeläimet viihtyvät. Vanha pensas voidaan nuorentaa poistamalla siitä vuosittain vanhimpia versoja. Liian voimakasta leikkausta on syytä kuitenkin välttää, sillä versokasvu saattaa kiihtyä liikaa ja etenkin mustaherukalla aiheuttaa lamoavakasuuisuutta. Hyvässä kasvussa olevassa pensaassa tulisi olla 20–25 versoa.

Herukat viihtyvät hyvin kalkitussa maassa, joten vuotuinen hoitokalkitus on suotavaa. Levitä kalkki keväällä heti lumien suluttua. Marjapensaat eivät tarvitse voimakasta lannoitusta. Jos edellisen vuoden kasvu on ollut rehevää, voi keväälläkin antaa typetöntä lannoitetta. Jos pensas tarvitsee puhtia kasvuun, annetaan keväällä marjaravinnetta. Heti sadonkorjuun jälkeen pensaille voi antaa syyslannoitteen talvehtimisen ja seuraavan kevään kasvun turvaamiseksi. Tuet estävät oksien kaartumisen maata kohti ja helpottavat poimimista. Useimmat lajikkeista ovat pystykasvuisia, mutta tuenta on silti paikallaan.

Herukkapuuta hoidetaan pensaiden tapaan eli tarvittaessa latvuksesta poistetaan huonosti marjoja tuottavia vanhoja oksia. Kaikki latvuksen alapuolisella rungolla kasvavat runkovesat tulee poistaa. Kalkitus ja lannoitus hoidetaan samaan tapaan kuin pensasmallisilla herukoilla. Koska latvus tulee painavaksi, rungollinen herukka tulee tukea huolellisesti.

Puutarha Tahvoset Oy
Taimitie 40, 10420 Pohjankuru
Puh. 0207 424 570
www.tahvoset.fi